

[Statsministeren.]

er efter min mening ledende, og det var dem, jeg afviste så kategorisk.

For at gøre det tydeligt vil jeg gerne sige videre, når nu fru Ebba Strange siger, at hun ikke har fået noget svar på, om det er lige så alvorligt, at kvinder bliver arbejdsløse som mænd, at det forekommer mig at være lidt af et meningsløst spørgsmål. Jeg vil da gerne sige meget tydeligt og klart, at arbejdsløshed er en ulykke, og det er da oplagt og selvfølgelig, at man ikke kan gøre forskel og sige, at det ikke er så stor en ulykke, hvis det er en kvinde, som hvis det er en mand. Arbejdsløshed er en ulykke, hvem det så rammer. At der er individuelle forskelle, er noget andet, men der er ikke kønsforskelle her, det er i hvert fald ikke min opfattelse, og det vil jeg ikke have skudt i skoene.

Men det, man så videre spørger om, og det gjorde fru Grethe Philip også, er, om man ikke vil være med til at overveje situationen med arbejdsløsheden blandt kvinder. Dertil vil jeg gerne sige meget tydeligt, at det har vi ikke afvist, og i de drøftelser, der har været om beskæftigelsesarbejder, om-skoling, og hvad man ellers kan gøre, har vi da taget med i overvejelserne, at der også er stor nød blandt kvinder, som er blevet arbejdsløse, som har mistet et job, måske for lang tid, fordi virksomhederne er gået ned, et job, som de har baseret deres økonomi på.

Fru Grethe Philip spurgte, om jeg ville foranledige, at folketinget og kvindeorganisationerne løbende blev underrettet om, hvad der foregik i EF og i EFs udvalg. Det har jeg ikke haft mulighed for at undersøge, sådan at jeg kan svare meget konkret på det, men jeg mener at vide, at hvad der foregår i EF og i EFs udvalg, bliver folketinget meget nøje underrettet om, dels i dynger af papirer og skriftligt materiale, som man kan opsøge, hvis man har energi og kræfter til det, dels i markedsudvalget, hvor folk holder sig underrettet om det. Der er som bekendt en principbestemmelse i Romtraktatens artikel 119 om ligeløn mellem mænd og kvinder, og et direktivforslag har været drøftet, er jeg vidende om, i en arbejdsgruppe under Rådet. Vi har i Danmark drøftet det med arbejdsmarkedets parter, og

det forventes behandlet videre på et Rådsmøde, jeg tror i slutningen af december.

Der blev derefter spurgt om, hvad jeg ventede af konkrete resultater på topmødet. Her kommer jeg nok til at bedrøve både fru Grethe Philip, mig selv og andre med, at der næppe kommer nogle konkrete resultater ud af topmødet på dette område. Det tror jeg ikke man skal vente. Det, vi har gjort fra dansk side, er under det forberedende arbejde, hvor man har gennemgået udestående punkter, hvad man har haft fra tidligere topmøder osv., at pege på, at dette også var noget, som var til drøftelse, og at det var noget, vi lagde vægt på fra dansk side. Det er det, som er kommet frem i pressen. Men om det bliver en konkret del af det topmøde, som forventelig holdes i Paris den 9.-10. december — vi kan knap nok helt sige endnu, om der bliver noget konkret ud af det — er nok tvivlsomt.

(Kort bemærkning).

Grethe Philip (RV):

Jeg takker for statsministerens svar, og igen må jeg sige, at det føles, som om statsministeren har en meget venlig og positiv holdning over for disse ting, men at det måske en gang imellem kan knibe med at få det tilstrækkeligt konkretiseret.

Jeg skal ikke gøre mere ud af spørgsmålet om orienteringen om EF i markedsudvalget. Jeg kan kun sige, at det er min bestemte overbevisning, at man i markedsudvalget ikke er tilstrækkelig orienteret om, hvad der i fællesmarkedet drøftes omkring kvindernes placering. Jeg vil nøjes med i denne omgang at bede statsministeren drøfte dette med udenrigsministeren, sådan at det kan sikres i fremtiden.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af ligningsloven [af Erhard Jakobsen m. fl.]

(Lovforslag nr. 38. Fremsat 18/10 74).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Finansministeren (Anders Andersen):

Centrum-demokraternes lovforslag om en ændring af ligningsloven går ud på en ændring af de nuværende regler om et standardfradrag for vedligeholdelse m. m. af en- og tofamiliehuse.

Som bekendt gives der i dag et procentvis fradrag beregnet efter ejendomsværdien; fradraget kan højst udgøre 2.000 kr. pr. lejlighed.

Man foreslår nu disse regler ændret, bl. a. sådan at en husejer får ret til at fratække dokumenterede vedligeholdelsesudgifter på op til 10.000 kr. Jeg har vel lov til at gå ud fra, at forslaget skal forstås på den måde, at der som alternativ til standardfradraget skal kunne foretages fradrag for de faktisk dokumenterede vedligeholdelsesudgifter, dog højst de 10.000 kr.

I den forbindelse må jeg i øvrigt gøre opmærksom på, at forslaget ikke som anført i bemærkningerne kan virke som incitament til iværksættelse af isoleringsarbejde; det anses nemlig efter praksis for at være en forbedring, og udgifter hertil kan efter gældende regler overhovedet ikke trækkes fra. Jeg går ikke ud fra, det er meningen, at man vil lave om på gældende praksis.

Lovforslaget vil selvfølgelig medføre et provenutab på indkomstbeskatningen af skatteydere, der har en- og tofamiliehuse. Hvor meget det drejer sig om, kan det måske være lidt vanskeligt at bedømme, da man ikke på forhånd kan vide, hvor mange husejere der vil udnytte ordningen. Men tænker man sig f. eks. at samtlige husejere udnytter det foreslåede 10.000 kr.-fradrag fuldt ud, vil der blive tale om et provenutab på omkring 4,4 mia kr., og heraf vil statens provenutab andrage 2,7 mia kr. Hvor stort tabet vil blive, vil så afhænge af, i hvor høj grad en sådan ændret fradragsmulighed vil blive udnyttet, men tallene i sig selv siger jo, at der her er tale om meget, meget betydelige beløb i indtægtsnedgang på statens budget.

Jeg må også sige, at der i øjeblikket fra mange pengeinstitutters side tilbydes specielle isoleringslån, som disse husejere har muligheder for at få som selvstændige lån, hvor de er i stand til at finansiere et isoleringsarbejde, og vi kan naturligvis ikke være uenige med forslagsstillerne i, at isolering af ejendommene er en nyttig foranstalt-

ning. Derfor synes jeg, der er grund til at hilse med tilfredshed, at man også fra pengeinstitutternes side har været opmærksomme på det nyttige heri.

Jeg må måske også pege på, at vi allerede har frigivet penge bl. a. fra Grundejernes Investeringsfond, som kan bruges på disse områder til forbedring af ejendommene.

Som det fremgår af disse bemærkninger, bliver jeg nok nødt til at sige, at tager jeg alle de relevante ting i betragtning, kan jeg ikke tilslutte mig lovforslaget, men må afvise det.

Svend Jakobsen (S):

Det lovforslag, vi her har til behandling vedrørende ændring af ligningsloven, er efter vor vurdering klart i strid med den bolig-aftale, vi indgik den 11. juni 1974, hvoraf det klart fremgår, at standardfradraget uændret skal være 2.000 kr. Jeg er helt opmærksom på, at dette ikke er et standardfradrag, men en mulighed for at fratække dokumenterede udgifter, men der lå jo bag ved denne linje i vores boligpolitiske aftale en lang drøftelse, og der er for mig og mit parti ikke tvivl om, at der her er tale om et forslag, der klart er i strid med forliget både i sit indhold og i den omstændighed, at det vil være en klar forrykning mellem de forskellige grupper af boligtagere. Alene af den grund skal jeg afvise forslaget, og jeg skal derfor afstå fra at gå ind i en argumentation om, hvorfor det efter vor opfattelse tilmed er et dårligt forslag, der ikke vil have nævneværdige beskæftigelsesmæssige virkninger.

Kirsten Jacobsen (FP):

Nu har centrum-demokraterne ved tidligere lejligheder såvel som ved denne gerne villet give befolkningen og vælgerne det indtryk, at de er særlig parcelhusvenlige, men jeg erindrer dog, at da vi skulle fastsætte lejeværdier og standardfradrag, glemte centrum-demokraterne at støtte de forslag, som ville have været gunstigst for disse befolkningsgrupper. Det bør man nok lige erindre sig.

Men centrum-demokraterne må altså også som alle andre ansvarlige partier se tingene i en større sammenhæng, og i fremskridtspartiets folketingsgruppe er vi ganske enige i, at arbejdsløsheden er et særdeles alvorligt

[Kirsten Jacobsen.]

problem. Vi er også enige i, at der må sættes alvorligt ind på dette område, men alligevel kan størstedelen af fremskridtspartiets folketingsgruppe ikke støtte dette lovforslag. Vort statsbudget bliver til næste år ca. 5 mia kr. svagere end beregnet, og når det er tilfældet, må vi være helt sikre på, at de penge, der gives ud, gavner beskæftigelsen mest muligt.

Jeg vil også gøre opmærksom på, at vi her i landet har ca. 1 million en- og tofamilieshuse, og hvis blot halvdelen af disse parcelhusejere udnytter lovforslaget fuldt ud, vil det betyde en indtægtsnedgang for staten på ca. 2½ mia kr. Jeg må alligevel udtrykke min glæde over, at hr. Erhard Jakobsen er begyndt at sidestille ejerlejligheder med parcelhuse, for efter lovforslagets tekst er ejerlejligheder allerede omfattet af dette lovforslag, og det vil med andre ord sige, at de 2½ mia kr. ikke engang slår til, det bliver endnu dyrere.

Men hvordan har centrum-demokraterne egentlig tænkt sig at føre kontrol med, at denne lovgivning ikke misbruges? Jeg må minde om alle de bilag, som skattemyndighederne skal kontrollere, og alle de forskudsregistreringer, der skal ændres, og også om det lånepres, dette forslag vil medføre.

Der er nok nogle, der kan huske, da vi havde et fradrag for parcelhuse, som var afhængigt af de bilag, man indsendte. Der er sikkert også nogle, der kan huske, hvor mærkværdige disse bilag var, og jeg tror ikke, de bliver mindre mærkværdige af, at vi indfører dem én gang til.

Hvad enten vi kan lide det eller ej, må vi erkende, at den forfejlede økonomiske politik, der har været ført i mange år, har skabt en bygge- og anlægssektor, som er cirka dobbelt så stor, som den burde være. Sidste år byggede vi 72.000 boliger, og boligforliget siger, vi skal bygge 40.000. Det realistiske tal er sikkert kun 25.000 boliger, og med alle de tomme boliger, der står rundt omkring i landet i dag, tror jeg, at byggeriet i de næste år i hvert fald ikke vil overstige disse 25.000. Derfor må disse bygningsarbejdere overføres til andre erhverv, enten eksportgivende eller importkonkurrerende erhverv, men i den nuværende situation kunne man jo gøre, som jeg har foreslået — men det ville hr. Erhard Jakobsen ikke støtte —

nemlig ophæve Grundejernens Investeringsfond. Det belaster ikke statsbudgettet, vi afhjælper arbejdsløsheden med det samme, og vi behøver ikke nogen kontrol, for det er ikke offentlige midler, der anvendes. Den ældre udlejningsmasse trænger også meget hårdere til vedligeholdelse end parcelhusene, som, hvis man kender noget til den sektor, i bred almindelighed er vel vedligeholdte.

Men når nu regeringen har ladet landets beskæftigelse skøtte sig selv, har siddet med hænderne i skødet i stedet for at gøre noget effektivt, kan vi, som situationen har fået lov at udvikle sig, ikke tillade os at undlade at overveje noget forslag, heller ikke dette forslag, for det er formentlig velment, men jeg må sige, at det er også særdeles lidt gennemtænkt. Nu har hr. Erhard Jakobsen i andre situationer vist store evner som indoktrinator, men jeg tror, at i denne sag kommer selv hans evner til kort.

Christophersen (V):

Jeg må på venstres vegne afvise lovforslaget. Vi er naturligvis opmærksomme på de problemer, som forslagsstillerne søger at løse, og vi respekterer motiverne, men det er efter venstres opfattelse i klar modstrid med det boligforlig, der er indgået mellem 6 partier. I det boligforlig har deltagerne meget præcist fastlagt reglerne for beskatning af parcelhuse i indeværende år og næste år, og i det forlig er det også aftalt, at partierne senere skal forhandle sig frem til enighed om beskatningsreglerne efter 1. januar 1976. Vi beklager derfor, at lovforslaget er fremsat. Dets fremsættelse kan svække det indtryk af enighed om boligforliget, som jeg tror alle de 6 partier mente var en værdifuld side af selve boligaftalen. Derfor beklager jeg altså, at vi står med lovforslaget her i dag, og på den baggrund skal jeg afstå fra yderligere bemærkninger om forslaget.

Gudme (RV):

Det er overordentlig ubehageligt, når 5 ud af 6 forligspartnere nødsages til at hænge den 6. forligspartner ud for urent trav, men det er desværre nødvendigt i dette tilfælde.

Jeg skal gerne forkorte ubehaget ved helt enkelt at konstatere, idet jeg henviser til de taler, der er kommet fra finansministeren og tidligere ordførere for to af forligspartierne, hr. Svend Jakobsen og hr. Christophersen,

[Fudmo.]

at dette er en klar overtrædelse af den aftale, som den 11. juni 1974 blev truffet imellem 6 partier her i folketinget, på grundlag af hvilken vi for øjeblikket er ved at gennemføre en boliglovgivning, og på grundlag af hvilken vi allerede i juni måned gennemførte en ændring i ligningsloven, der udelukker, at man uden samtykke fra alle 6 partier kan gennemføre den ændring i ligningsloven, som hr. Erhard Jakobsen m. fl. her foreslår.

Så meget desto mere ubehageligt er det, som vi havde lejlighed til at gøre opmærksom på det i rette tid, og der har været forudrøftelser med centrum-demokraterne, hvor det blev påpeget. Det kan således ikke være af vanvare, at dette forslag er fremsat. Vi havde lejlighed til over for centrum-demokraterne at understrege, at vi måtte opfatte dette som et aftalebrud. Man havde også lejlighed til at overveje det, og alligevel fremkommer man med forslaget.

Vi beklager det, men har egentlig ikke yderligere kommentarer. Vi vil modvirke dette lovforslags gennemførelse.

Juul-Madsen (KF):

Det konservative folkeparti har tidligere både i form af lovforslag og i øvrigt, når lejlighed blev givet os, meget ofte gjort opmærksom på, at det standardvedligeholdelsesfradrag på 2.000 kr., der findes i forbindelse med den lov, vi taler om her, er tiden løbet fra, det trænger til en ajourføring. Vi har dog foreløbig ikke dristet os til at gå højere op end til at foreslå 3.000 kr., men også denne forhøjelse af standardvedligeholdelsesfradraget indebar et provenutab, som skiftende finansministre har hævdet at statskassen ikke kunne bære.

Jeg må konstatere, at vi fra mit partis side gang på gang har forsøgt på dette område at forbedre vilkårene for parcelhusejerne, men vi har også gang på gang måttet konstatere, at der ikke her i salen har været et flertal for at tage dette hensyn til parcelhusejerne og til en forbedring af parcelhusejernes boligstandard.

Vi har altså rige erfaringer med hensyn til det besværlige i at få forhøjet standardvedligeholdelsesfradraget.

Nu kommer centrum-demokraterne med hr. Erhard Jakobsen som ordfører med et

lovforslag om fradrag for udgifter helt op til 10.000 kr., når disse udgifter er dokumenteret, altså en stigning i forhold til de gældende 2.000 kr. på 8.000 kr. Vi har for vort vedkommende så sent som ved forhandlinger omkring boligforliget atter forsøgt at få hævet det fra 2.000 kr. til 3.000 kr. Det lykkedes ikke.

Jeg kan ikke lade være med at sige til hr. Erhard Jakobsen, at jeg har sympati for hans forslag. Jeg mener, at der i det ligger beskæftigelsesmæssige muligheder, som jeg godt kan se, men jeg må også erkende, at det forrykker den aftale, som ligger i boligforliget, som ikke for mit partis vedkommende på alle områder er tilfredsstillende — det er det vel heller ikke for nogen andre — og heller ikke for mig, men jeg har gennemlæst dette boligforlig endnu en gang, og jeg må give de talere ret, der siger, at hvis vi skal ændre på dette område, vil det korrekte nok være, at de, der har indgået forliget, er enige herom.

Jeg har forstået, at denne enighed ikke kan tilvejebringes, så min sympati for tanken kan altså ikke nytte meget, men jeg vil da gerne understrege, at vi i forbindelse med et udvalgsarbejde gerne vil se på, om der skulle være nogen mulighed for at fremme beskæftigelsen på en eller anden måde, måske ikke netop ved dette forslag, men så på anden måde.

Poul Boeg (CD):

Debatten viser tydeligt, at denne sag har dels en politisk, dels en mere teknisk side. Med den politiske side tænker jeg på de forskellige bemærkninger, der er kommet om, at lovforslaget skulle være i strid med boligforliget, at centrum-demokraterne er et parcelhusvenligt parti, at forslaget er lidet gennemtænkt, at hr. Erhard Jakobsens evner vil komme til kort osv. osv.

Hele denne side af sagen skal jeg lade lige, den vil ordføreren for forslagsstillerne senere vende tilbage til, men som mit partis skattepolitiske ordfører vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger om den mere tekniske side af sagen.

I den forbindelse vil jeg, bl. a. i anledning af det, den ærede finansminister sagde, gerne præcisere, at der her er tale om et alternativ, et supplement, til reglen om standardfradraget. Det er altså ikke noget, vi

[Poul Bøeg.]

sætter i stedet for, reglen om standardfradraget skal under alle omstændigheder gælde og skal så suppleres med denne regel.

En af de indvendinger, som flere ordførere har været inde på, er spørgsmålet om provenutab. Finansministeren sagde jo eksempelvis, at hvis alle, der kunne, benyttede sig af reglen, ville det koste 4,4 mia kr. Det vil jeg gerne have lov til at illustrere, og jeg tror, man gør det lettest ved at tage et rent konkret eksempel.

Jeg forestiller mig, at en ejer benytter sig af reglen om 10.000 kr.-fradraget mod dokumentation. Hvad sker der så? Så sker der for det første det, at han kan trække 8.000 kr. mere fra, end han ellers ville kunne. Lad os nu — vi kan jo ikke beregne det nøjagtigt, men må skønne over noget — tænke os som et gennemsnitseksempel, at han ligger med en trækprocent på 60, så vil det sige, at der her bliver et provenutab på 4.800 kr. Men hvad modsvares dette provenutab af? Det modsvares af noget på den anden side. Hvis der er brugt disse 10.000 kr., så bliver fordelingen rundt regnet 8.700 kr. til håndværkeren og 1.300 kr. i moms. Altså indgår der for det første 1.300 kr. i moms, dernæst er der en difference på 3.500 kr., som skal svare til håndværkerens skat af 87.000 kr., og jeg har beregnet, at der herefter vil være fuld balance og overhovedet ikke noget provenutab, hvis håndværkeren blot ligger på en trækprocent på 40.

Allerede dette mener jeg tydeligt modbeviser påstanden om, at der overhovedet her skulle ligge noget provenutab, men derudover skal jo tages i betragtning for det første, at meget håndværksarbejde under reglen med standardfradrag uden dokumentation utvivlsomt udføres som såkaldt måneskinsarbejde, for det andet, at der vil blive betydelige besparelser for de offentlige kasser i arbejdsløshedsunderstøttelse, samt for det tredje, at de penge, der her kommer ud, giver mulighed for øget omsætning, der breder sig som ringe i vandet i det økonomiske liv.

Dernæst vil jeg gerne sige noget om isoleringsarbejder, som vi har nævnt i bemærkningerne. Finansministeren var inde på, at det ikke kunne tages med ind. Dertil vil vi blot sige, at det anser vi for væsentligt, navnlig i den foreliggende energisituation, og kan det ikke gøres efter de regler, der er nu, må man enten ændre praksis eller også ved en lovtækt direkte sætte ind i loven, at isoleringsarbejderne også er omfattet. Der skulle altså dér højst være tekniske problemer i form af en kort udtalelse i loven.

Et andet problem, som flere ordførere har været inde på, er spørgsmålet, som den socialdemokratiske ordfører udtrykte det, om en forrykning af forholdet mellem forskellige boligtagere.

Jeg har en fornemmelse af, at i hvert fald nogle ordførere har overset bemærkningerne til lovforslaget, hvor vi ganske klart og tydeligt gør opmærksom på, at vi anser det for ønskeligt, at også lejligheder kommer med ind under denne regel. Men her ligger det af forskellige lovgivningsmæssigt tekniske grunde noget anderledes, og derfor kunne vi ikke uden videre tage dem med ind i teksten, men har haft den idé, at man kunne se nærmere på dette under udvalgsarbejdet. Men der må altså ikke være antydning af tvivl om, at sigtet med og ideen i hele dette forslag er, at kan der blot opnås politisk enighed om det, så skal det komme alle typer af boligtagere til gode.

Så nævnte ordføreren for fremskridtspartiet et kontrolproblem. Det mener vi må være et mindre og et rent teknisk problem. Det er jo blot et spørgsmål om at få de fornødne bilag ind fra håndværkerne og få dem set efter på et ligningskontor. Det kan der næppe være store problemer i.

Fru Kirsten Jacobsen nævnte også spørgsmålet om et lånepres. Må jeg om det blot sige, at nu er tiden vel inde til, at vi må bestemme, hvilken økonomisk politik vi vil føre. Vi kan jo ikke samtidig ønske at bekæmpe arbejdsløshed og så fremføre indsigelser af den art.

Poul Dam (SF):

Det foreliggende lovforslag har angiveligt det smukke formål at virke for bekæmpelse af arbejdsløsheden, og det kan man jo kun være glad for. Forslagsstillerne skylder os imidlertid en forklaring på, hvor meget arbejde der kan sættes i gang for dette meget betydelige provenutab for det offentlige. Det er for mig ganske utvivlsomt, at der må findes andre muligheder for beskæftigelsesfremmende foranstaltninger med langt større effekt i forhold til udgifterne.

Derimod er det sikkert, at der er to virkninger af dette forslag, hvis det skulle blive gennemført. Den ene er, at den forskelsbehandling, der i øjeblikket findes mellem ejerboliger og lejerboliger, yderligere styrkes, således at ejerboligerne får en endnu mere begunstiget stilling. Den anden er, at man, når man lægger det hele via ligningsloven, vil give de største subsidier til de mest velhavende mennesker, altså dem, der har den højeste trækprocent.

Vi anser behøje disse virkninger for at være højst uheldige og er ikke interesseret i at medvirke til forslaget.

Arne Bjerregaard (KrF):

Forslaget fra centrum-demokraterne er i og for sig et godt forslag. Det er præget af kendsgerninger, det er præget af realisme. Det er vist de fleste, også herinde, bekendt, at folk ikke gerne i øjeblikket ønsker at optage lån for at forbedre deres hus, isolere det osv., men kendsgerningen er den, at hvis folk kan spare lidt i skat, så påtager de sig gerne en udgift. Det er simpelt hen realisme at erkende dette, og det er det jeg mener centrum-demokraterne har gjort med dette forslag. Selv om der skulle komme mindre skat ind, hvad jo altså hr. Poul Boeg har afvist at der skulle komme, så er det i alt fald et forslag, som er med til at fremme den beskæftigelse, der er brug for at fremme i øjeblikket.

Der er blot en hage ved forslaget, og det er, at vi er nogle partier, der er indgået i et boligforlig. Jeg mener som andre ordførere, at forslaget her støder an mod det forlig, vi er indgået i, og derfor kan man ikke uden videre være med til at anbefale forslaget; men på den anden side at afvise et forslag, fordi det støder an mod et forlig, som tidligere er indgået, mener jeg er urimeligt. Det

må da i stedet for være op til forligspartierne at tage udfordringen op, såvel med hensyn til selve forslaget som med hensyn til hele den økonomiske politik, og kan forslaget være med til at løse vores beskæftigelsesmæssige problemer, så synes jeg virkelig, at der er grund til at debattere forslaget i stedet for blankt at afvise det, fordi det nu støder an imod noget, vi for en tid siden blev enige om, og som vi nu skal lovfæste.

Kort sagt mener jeg, der er påtrængende problemer, der skal løses, og her er måske en vej, vi kunne gå, hvis vi kunne eller ville tage udfordringen op og i fællesskab prøve at udforme en politik til gavn for såvel ejere som lejere og for dem, som for tiden er arbejdsløse.

Kaj Hansen (DKP):

Det bedste, der kan siges om lovforslaget, er — det går jeg da ud fra — at det er udsprunget af hensynet til beskæftigessituationen.

Noget af det værste, man kan sige om det, er, at man faktisk ønsker at bygge videre på den ulighed, der er i skattelovgivningen, i særdeleshed mellem ejere og lejere. Det kan vi selvfølgelig ikke medvirke til. Hvis vi tænker os, at man udnytter de 10.000 kr.s fradrag, så vil det altså give en skattelettelse for de fleste på 5.000 kr., og hertil kommer så, at man yderligere kan trække renterne fra på selvangivelsen.

Så siger man, at man ikke har noget imod, at det også kommer til at omfatte lejere. Men forslaget kan ikke komme til at omfatte lejere, således som det er udformet. Vi mener ikke, der er brug for, at vi gør vores skattelovgivning endnu mere uretfærdig og endnu mere umulig, end den er i forvejen. Det er ikke så lidt af urimeligheder, der er indbygget i den, og vi skal ikke gå videre ad den vej.

Men der ligger selvfølgelig to problemer. Der ligger problemet om på enhver måde at arbejde for at nedbringe arbejdsløshedstallene, og der ligger også problemet med, at der ganske givet er adskillige ejendomme og lejligheder, som kunne trænge til en forbedring. Derfor kunne kommunisterne i stedet for dette forslag tænke sig, at der blev givet muligheder for långivning til en lav rente til reparationsarbejder. Denne långivning skulle stilles til rådighed for de almennytt-

[Kaj Hansen.]

tige boligselskaber, for ejere af huse og for lejere, som i fællesskab ønskede at rette deres lejligheder op.

Det ville ikke skabe nogen ulighed. Det ville ikke yderligere forkvakle vores skatte-lovgivning, og det ville have en virkelig beskæftigelsesfremmende virkning.

Mølgaard (DR):

Retsforbundets gruppe har hverken lod eller del i boligforliget. Vi kan tage aldeles afslappet på det argument, der er ført frem fra så mange sider her i salen i denne debat, at dette forslag skulle stride mod boligforligsaftalen. Vi er endda ikke helt uden forståelse for, at nogle kan føle meget ringe trang til at vedligeholde dette forlig. De problemer, der skabes derigennem, skal vi imidlertid helt overlade til håndtering de 6 forligspartier imellem.

Spørgsmålet er da blot for os: betyder dette forslag en forbedring af de bestående forhold? Det drejer sig jo om at begunstige forbedrings- og vedligeholdelsesarbejder ifølge forslaget. Man fremhæver fra forslagsstillernes side, at energibesparelsesmotiver er de væsentlige motiver. Isoleringsforanstaltninger er utvivlsomt meget fornuftige, men man må vel nok konstatere, at de i reglen bærer lønnen i sig selv, i hvert fald i vid udstrækning. Der findes jo adskillige eksempler på, at man kan tjene udgiften til en forbedring af huset ind blot over en enkelt eller to fyringssæsoner, og hvorfor så begunstige yderligere? Er denne forrentning af den investerede kapital på 100 pct. p. a. eller 50 pct. p. a. måske ikke god nok?

Dernæst, hvis det endelig skulle vise sig ikke at være tilfældet, hvorfor skal man så absolut vælge at begunstige ad skattevejen, sådan at den med 200.000 kr. i indkomst og dertil indrettet trækprocent får sin isolering meget billigere end den med 50.000 kr. i indkomst og dertil indrettet trækprocent? Har centrum-demokraterne helt glemt pensionisterne i eget hus med lille indkomst i denne forbindelse? Skal de fortsat fryse?

Beskæftigelsessituationen er det næste, man fremhæver i denne forbindelse, og jeg skal overhovedet ikke lægge skjul på, at jeg finder, at det er den mere relevante del af begrundelsen. Hvis vi kunne redde beskæftigelsen i land inden for byggeriet, redde den

alvorlige situation, der foreligger dér, så kunne der egentlig være god ræson i næsten et vilkårligt forslag.

Men jeg tror ikke på mulighederne for, at man ad vedligeholdelsesvejen retter alvorligt op på beskæftigelsessituationen. Jeg tror, at dette, at byggeriet er gået i stå, er en vældig funktion af, at man er begyndt at beskatte så groft inden for byggeriet. Jeg vil appellere til de centrum-demokrater, der gerne vil gøre beskæftigelsessituationen inden for byggeriet en god tjeneste, om at de samler retsforbundets forslag op om at fjerne byggemomsen inden for byggeriet. Derved tror jeg man kunne gavne beskæftigelsen alvorligt, og så synes jeg, man skulle tage dette forslag af bordet.

Birgit Busk (U):

Jeg kan på partiet de uafhængiges vegne give tilslutning til dette lovforslag. Det opfylder to formål, som jeg synes begge er vigtige. Det giver en tiltrængt ajourføring af det gamle loft på 2.000 kr. over en husejers vedligeholdelsesudgifter, og det vil kunne give en masse arbejde til de mange ledige hænder inden for byggefagene.

Derudover vil jeg nævne et tredje formål, som også kommer ind i billedet, og som også er meget vigtigt. En gennemførelse af forslaget vil kunne animere mange husejere til at isolere deres bygninger bedre, end de er det i dag, og derved medvirke til den energibesparelse, som er af så stor økonomisk betydning både for den enkelte og for hele samfundet.

Jeg anbefaler en hurtig og velvillig behandling af forslaget, og jeg ser meget gerne forslagets bestemmelser udvidet til også at omfatte ejerlejligheder og lejligheder i etagebyggeri. Jeg kunne i den forbindelse også tænke mig en undersøgelse af, om det er praktisk muligt at give skattelettelse for dokumenterede udgifter, der afholdes af lejere, som selv isolerer eller istandsætter deres bolig.

Vestergaard Eriksen (FU):

Det lovforslag, vi her behandler, må man vel kalde noget i retning af en fornuftig løsning, hvis det kunne gennemføres, men fra folkeunionens side ser vi gerne, at det udvides til også at omfatte ejerlejligheder og lejligheder i etagebyggeri, for ellers bliver der

[Vestergaard Eriksen.]

jo en vis favorisering, og det er vel ikke meningen med forslaget.

Jeg vil gerne dernæst sige, at tiden for længst er løbet fra de 2.000 kr., vi har i standardfradrag i dag. Jeg er ikke sikker på andet, end at vi skulle have været meget højere op. Vi skulle måske allerede have været op i de 10.000 kr. for flere år siden. Derfor må det være ganske naturligt, om vi kunne få gennemført det forslag, der ligger her fra centrum-demokraterne, og som jeg ser positivt på.

Ordføreren for forslagsstillerne (Erhard Jakobsen) (CD):

Jeg er i den heldige situation, at jeg kan spare en hel del bemærkninger til noget af det, der er kommet frem her. Det er altid behageligt i en diskussion at stå over for en modstander, man ikke behøver at modsige, man venter bare to minutter, så modsiger han sig selv, og det er jo ulige lettere for diskussionen.

På den ene side betvivles det, at dette forslag har beskæftigelsesmæssig virkning. På den anden side taler man om det kæmpeprovenutab, der vil blive. Hvordan i alverden kan der blive provenutab, hvis der ikke bliver nogen, der bliver beskæftiget ved det? Det kan da ikke være rigtigt. Begge dele kan ikke være rigtige. Derimod kan begge dele godt være forkerte, og det er de.

Selvfølger er der tale om beskæftigelse. Prøv at spørge Håndværksrådet. Den højtærede boligminister husker sikkert, at Håndværksrådet netop har henvendt sig, håndværkernes organisationer har henvendt sig og peget på, at man ønskede en række foranstaltninger. Et af punkterne var netop dette. Men det skal altså ikke ind i debatten, forstår jeg. Det er altså usagligt. Det spiller ikke nogen rolle. Det var måske også af hensyn til parcelhusejerne, håndværksfolkene henvendte sig herinde?

Jeg er fuldt og fast overbevist om, at hvis udvalget går med og dette forslag gennemføres, så bliver der i vinter ikke én murer, tømrer, snedker, blikkenslager eller elektriker arbejdsløs. Det bliver de fra nybyggeriet. Det er klart. Det kan ikke undgås, det ved enhver. Selv om man havde gennemført socialdemokratiets grove brud på boligforliget, nemlig forslaget om at give statsstøtte til, hvor mange

hundrede tusinde lejligheder det var, det ved jeg ikke, så ville man alligevel ikke få et boligbyggeri stort nok, for der er jo ikke nogen, der vil aftage det, der kommer frem.

Nu bliver folk arbejdsløse, og det er jo betegnende for diskussionen i det høje ting, at den dag, man diskuterede arbejdsløsheden, var der ingen ende på alle de ord, man anvendte på, at der skulle gøres noget ved beskæftigelsen. Her foreligger et rent konkret forslag, og man har ikke engang gjort sig den umage at sætte sig ind i, om det er sandsynligt, at det giver et stort provenutab, fordi alle parcelhusejere benytter sig af det, eller om det er usandsynligt, at det overhovedet giver noget, fordi slet ingen benytter sig af det. Det er nu et godt udgangspunkt for at tage fat på en diskussion, men det må udvalget om. Jeg er ganske sikker på, at det vil vise sig ved nærmere eftertanke, når man også tager spørgsmålet om lejerne med ind i det — og det står der i vores bemærkninger, det er vi helt med på — så er man ude over det med boligforliget, som jeg for øvrigt, og det skal være mit næste indlæg, slet ikke mener er rigtigt.

Jeg må lige gøre opmærksom på, at under boligforhandlingerne sagde jeg udtrykkelig til de øvrige forligsparter: man er vel indforstået med, at dette ikke forhindrer, at centrum-demokraterne fremsætter deres forslag om, at man helt afskaffer ejendomsbeskatningen? Det var alle indforstået med. Man tør vel nok svagt antyde, at det at afskaffe ejendomsbeskatningen helt betyder mere for fordelingen mellem ejer/lejerboliger, end sådan noget som det her vil gøre.

Påskuddet om, at man vil ændre standardfradraget, passer jo ikke. Det er jo bare noget, man siger. Man ændrer ikke standardfradraget. Standardfradraget består fremdeles, men man giver ved siden af en adgang til noget, der ikke er et standardfradrag. I ordet standardfradrag må jo ligge, at man får det, enten man kan dokumentere det eller ej. Det blev sagt fra konservativ side, at det drejer sig om blot at hæve det fradrag, som man får, enten man kan dokumentere det eller ej. Her drejer det sig om noget helt andet. Det er ikke et standardfradrag, og derfor er det ikke berørt af boligforliget. Man kan sige, at man har sagt det til os, det er rigtigt, men man har ikke påpeget, man har påstået.

[Erhard Jakobsen.]

Jeg vil da nok sige, at der næppe vil være store muligheder for at lave forlig i det høje ting i fremtiden, hvis formålet med et forlig er at binde partnerne ikke bare til det, det rent sagligt drejer sig om, men derudover i mange andre henseender.

Jeg ved da godt, at de radikale ikke kan lide parcelhusejere. Centrum-demokraterne har ikke fremsat dette forslag af hensyn til parcelhusejerne. Vi har i det hele taget ikke på noget tidspunkt været særlig parcelhusejervenlige. Vores agitation i sin tid gik på, at der var nogle parcelhusejere, der blev ramt helt urimeligt, og det står vi fast på.

Men dette forslag er et beskæftigelsesforslag, og det bliver en prøvesten på, om alle de partier, der har talt så fine, fine ord og lavet store helhedsplaner med 25 og 35 punkter, når det endelig kommer til stykket og der foreligger et rent praktisk forslag, så vil tage fat på det i saglig ånd og ikke bare ud fra en række partipolitiske motiver.

Lindholt (FP):

Det påstås, at dette lovforslag, som er fremkommet fra centrum-demokraterne, skal have svækket boligforliget. Boligforliget går bl. a., ifølge vedtagelsen blandt de 6 partier, ud på, at nu skulle der bygges 40.000 lejligheder om året i Danmark. Alle, der har forstand på de dele, siger, at der højst bliver bygget 20.000-27.000 boliger. Skulle det mon ikke være det væsentligste i dette boligforlig fremfor spørgsmålet om, hvorvidt der eventuelt skulle være et standardfradrag, eller om man skulle ændre på det eller ej? Jeg vil nok mene, at det var vigtigere at have fået sat gang i beskæftigelsen. Men det boligforlig og den vedtagelse, der er truffet, er lige så god som en vedtagelse om, at arbejdsløshedsprocenten i Danmark i 1975 skal være 2 i stedet for det, den bliver.

Nu har fremskridtspartiet heller ingen andel i det boligforlig, der er indgået, så for så vidt kan vi jo være ligeglade i den henseende, men alligevel. Det boligforlig eksisterer ikke, for der er intet indhold tilbage i det. Derfor er det besynderligt, at man så kan tale om, at man bryder et forlig.

Beskæftigelsesmæssigt må dette forslag være godt, for det er givet, at der skal bru-

ges nogle håndværkere til at foretage disse vedligeholdelsesarbejder. Det er jo rigtigt, som hr. Poul Boeg fremhævede det, at der må være nogen, der tjener nogle penge ved at udføre disse arbejder, og det vil altså sige, at det provenutab, som finansministeren regner med, ikke kan passe. Nu har vi i øvrigt hørt så mange milliardbeløb svirre omkring ørerne af os, at der er ingen, der rigtig kan have nogen tillid til, hvilke af de tal, der er kommet, der passer.

Kendsgerningen er, at der opnås en skattelettelse, og fremskridtspartiet går ind for skattelettelser. Men lad os så sige, at man ikke har en tilsvarende gevinst, således at man kan opveje det mod dette eventuelle provenutab. Så er der dog yderligere det at sige, at statsregnskabet kan vise underbalance i et stykke tid. Selvfølgelig kan det ikke gøre det over et længere åremål, men det kan lade sig gøre. Jeg anser det for vigtigt — og jeg taler på et mindretals vegne inden for fremskridtspartiets folketingsgruppe — at vi kan give skattelettelser, og jeg anser det også for vigtigt, at vi kan få sat beskæftigelsen i gang.

Så vil jeg lige sige, at jeg mener, vi også skal sørge for, at disse vedligeholdelsesfradrag gælder for lejligheder. Jeg kan ikke se, der skulle være nogen tekniske problemer i forbindelse med det, for hvis der er en lejer, der gerne ønsker nyt tapet i sin lejlighed, ja vel, så kan han jo gøre det. Lad ham bare få det skattefradrag. Hvad sker der ved det? Og ejeren får i og for sig ingen gevinst, da der er tale om vedligeholdelsesarbejder og ikke investeringer. Der er ikke tale om forbedringer af ejendommen, men simpelt hen vedligeholdelse, der jo slides op igen.

Og lige til slut: det er fantastisk at være ny mand i folketinget. Man taler om arbejdsløshed, og dette forslag er det første og eneste forslag, som skulle prøve på at bekæmpe arbejdsløshed, og det går så godt som samtlige partier imod. Det er fabelagtigt!

Højland (CD):

Der er én, der har talt noget om politik på vrangen, og det, vi har været vidne til her i dag, er så sandt politik på vrangen. Man må føle sig meget dybt beskæmmet over at høre partier, som officielt vil gå for at være er-

[Højland.]

hvervsvenlige, og som vil være med til i den forbindelse at bekæmpe arbejdsløsheden, prøve på at nedgøre det første virkelig reelle forslag, der har været fremsat her i folketinget for at komme den arbejdsløshed til livs, som vi er inde i.

Man bruger alle mulige forskellige argumenter i surhed over, at det netop er et andet parti end éns eget, der har fundet det første virkelig reelle forslag frem, som kan sætte mange, mange, mange tusinde i arbejde.

Jeg føler mig meget trist til mode efter den omgang, jeg har været vidne til her. Næsten hver ordfører, der har været imod, har brugt forskellig argumentation for at nedgøre dette forslag, og der er intet af det, der holder. Herregud, hvis det virkelig var sådan, at man havde lavet et boligforlig, som dette skulle være i strid med, hvis man virkelig har intentioner i den retning, at man vil arbejdsløsheden til livs, var det så ikke bedre at sige: ja men så sætter vi os sammen og laver de betingelser om. Men argumentationen mod boligforliget holder heller ikke.

Det er rigtigt, hvad hr. Erhard Jakobsen sagde, at Håndværksrådet har behandlet sagen. Er der nogen her, der tror, at Håndværksrådet har ført dette forslag frem som et af de vigtige i den beskæftigelsesmæssige situation for at hjælpe centrum-demokraterne, så tror man meget fejl. Håndværksrådet har gjort det efter en analyse hos håndværksmestre over hele landet.

Jeg synes, man skulle tage at besinde sig og finde ud af, at det virkelig er nødvendigt at komme arbejdsløsheden til livs.

Hr. Dahlgaard kom med en meget stor programerklæring i dag, også om, hvordan man skal komme beskæftigelsesproblemet til livs, og udtalte, at andre partier måtte have evne og vilje til at være med i et samarbejde. Det har bestemt ikke vist sig, at man fra hans eget parti har nogen evne og vilje til at se på de seriøse ting, og det gælder også andre partier.

Jeg vil håbe, at man under udvalgsarbejdet vil få en anden opfattelse af dette, for ellers vil jeg meget gerne være med til at fortælle en del af befolkningen, at de store annoncer ved sidste valgkamp, der fortalte om erhvervsvenlighed, har vi ikke set noget

til endnu fra en række partier her i folketinget.

Svend Jakobsen (S):

Når jeg må tage ordet i anden runde, er det ikke mindst, fordi hr. Erhard Jakobsen taler om socialdemokratiets grove brud på boligforliget. Jeg gad dog nok vide, hvad hr. Erhard Jakobsen tænker på. Han taler om statsstøtte til flere hundrede tusinde lejligheder. 6 partier har en fælles aftale om et stabilt bolig- og byggeniveau på 40.000 boliger pr. år. Jeg går ud fra, at heller ikke hr. Erhard Jakobsen vil løbe fra den del af aftalen. Vi har en fælles forpligtelse til at sikre, at vi når dette niveau. Vi kan nå det ad forskellige veje, og vi har peget på to af dem. Vi har også samtidig sagt: er der andre, der har bedre forslag, så læg dem på bordet.

Jeg vil godt derudover sige, at centrum-demokraterne jo ikke var hjemme under skatteforhandlingerne, dengang vi ønskede en konkret aftale med regeringen, der indeholdt konkrete initiativer for at bedre beskæftigelsessituationen. Centrum-demokraterne accepterede jo denne fuldstændig intetsigende beskæftigelsesaftale, som blev knyttet til skatteaftalen i september måned, og derfor føler jeg ikke, at det lige var det parti, der skulle stille sig op her.

Jeg husker også godt, hvilken stilling centrum-demokraterne tog til den dagsorden, vi foreslog under den beskæftigelsesdebat, som kunne have mundet ud i en række initiativer. Hvor var centrum-demokraterne henne? De var i hvert fald ikke parat til at medvirke.

Det sidste, jeg skal sige, er, at jeg er enig med hr. Erhard Jakobsen i, at det kan gøres svært at lave forlig her i folketinget. Det kan det, hvis de partier, der indgår forliget, ikke respekterer det, de er gået ind på. Hvis man løber fra det i løbet af en måned eller to, så kan der ikke laves forlig i dette folketing. Det er jeg enig med hr. Erhard Jakobsen i.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (*Erhard Jakobsen*) (CD):

Min korte bemærkning tilsigter kun at oplyse hr. Svend Jakobsen helt konkret om, hvad det var, jeg tænkte på. Jeg tænkte

[Erhard Jakobsen.]

netop på det beskæftigelsesmæssige oplæg, man kom med under forhandlingerne. Det var ikke mig, der brugte udtrykket, men der var flere, der her i salen henviste til, at hvis man fulgte socialdemokraterne i det stykke, så ville det være i direkte modstrid med det boligforlig, som socialdemokraterne selv havde skrevet under på. Det er altså sådan, at når det store gamle parti gør det, så er det helt i orden, men når et nyt parti gør det, så skal det fremstilles, som om dette parti ikke er tillid værdig og ikke duer til forlig.

Jeg lader gerne såvel vælgerne som denne forsamling bedømme, hvem det er, der har medvirket bedst til forlig i det høje ting.

Gudme (RV):

Jeg tror ikke, en argumentation med hr. Erhard Jakobsen og hr. Højland om, hvorvidt man har overholdt forliget eller ej, tjener noget særligt formål, ikke mindst når vi hørte den fanatisme, hvormed hr. Højland fra talerstolen ville gøre det til, at vi andre, der prøvede på at foreholde centrumdemokraterne et aftalebrud, var en illustration af politik på vrangen. Det forekommer mig at være at vende tingene i meget høj grad om på vrangen og sætte dem på hovedet.

Jeg indrømmer ganske vist, at lidt derhen i det hjørne kom vi, da vi hørte hr. Arne Bjerregaard sige, at efter hans mening var det tungeste argument imod dette ikke, at det var et led i en aftale. Jeg synes nok, der er grund til at understrege, at da det er et brud på en aftale, er det nok det tungeste argument, og det er alene dette argument, jeg har villet gøre gældende.

Der kunne være grund til, hvis ikke det var brud på en aftale, at se nærmere på forslaget, men det er der altså ikke, da det er aftalebrud. Det påstår hr. Erhard Jakobsen det ikke er, og argumentationen er den, at standardfradraget er et fradrag uden dokumentation, mens det her er et fradrag med dokumentation. Det er noget formalisme. Det, der er det reelle i det, det, som hr. Erhard Jakobsen sammen med os andre nogle sene sommernætter sad og diskuterede ovre i boligministeriet, var spørgsmålet om, hvor meget man skulle have lov til at fratrække, og det, man efter forliget kunne få lov til at fratrække, blev 2.000 kr. med eller uden dokumentation.

Hr. Erhard Jakobsen ville gerne have haft 5.000 kr., og vi ville vist godt have haft 3.000 kr., så derfor ved jeg ikke, hvorfra hr. Erhard Jakobsen har sin påstand om, at vi ikke kan lide parcelhusejere. Han vil gerne gøre sig til af, at han rigtig godt kan lide dem. Vi kan såmænd også godt lide dem, for de fleste af os er det nok selv, når det kommer til stykket.

Men det, der altså er humlen, er spørgsmålet om, hvor meget man måtte trække fra, for det har jo til syvende og sidst en ganske væsentlig virkning på det statsfinansielle, og dér kunne vi altså under forligsforhandlingerne ikke komme længere end til 2.000 kr.

Nu siger hr. Erhard Jakobsen, at man må trække 10.000 kr. fra — det er en femdobling — og at det ikke er noget aftalebrud. Så ved jeg ikke, hvad aftalebrud er.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Erhard Jakobsen) (CD):

Kun den korte bemærkning, at hvis man forstår sproget dansk, så må standardfradrag betyde et fradrag, som man får uden at dokumentere. Så kan man ikke sige, at et fradrag, som kun de parcelhusejere får, der kan dokumentere, at de har brugt pengene til vedligeholdelse og reparationer, man kan ikke sige, det har noget at gøre med standardfradraget. Det er ulogisk at stille det op på den måde, og hvis man så oven i købet sår tvivl om, at der overhovedet er nogen, der gør det, hvordan i alverden kan man så få alle disse ting til at rime sammen?

Kaj Hansen (DKP):

Nu inden centrumdemokraternes træ vokser helt ind i himlen, er det nok nødvendigt at tage fat på et par ting.

Jeg synes faktisk, det er et stift stykke, at hr. Erhard Jakobsen tillader sig at tage Håndværksrådets kriseprogram til indtægt for det forslag, som centrumdemokraterne her har fremsat.

Hvad er det reelle i dette kriseprogram fra Håndværksrådets side? Det er, at man foreslår, at maksimumsgrænsen på 2.000 kr. for fradrag reguleres under hensyn til pristigningerne. Hr. Erhard Jakobsen overser ganske punkt 1 i Håndværksrådets krisepro-

[Kaj Hansen.]

gram. Hvad er det? Det er „Udlån af op til 700 mill. kr. til moderniserings-, isolerings- og reparationsformål til halv markedsrente (6,5 pct.) til lejere, parcelhusejere og ejere af udlejningsejendomme.“ Hvis der nu havde været sådan lidt mere sandhedskærlighed, så havde hr. Erhard Jakobsen sagt, at det, Håndværksrådet her har skitseret, falder meget godt i tråd med, hvad jeg på kommunisternes vegne sagde netop om hr. Erhard Jakobsens forslag.

Dernæst må jeg sige, når man taler om, at det er det første forslag, der overhovedet er fremsat i dette ting for at fremme beskæftigelsen: må vi nu ikke være her! De, der har været opmærksomme, ved, at der har været adskillige forslag. De, der har været uopmærksomme, har måske ikke opdaget noget. Men kommunisternes forslag om at ophæve bygge- og anlægsstoppet, der var til behandling her i folketinget den 1. februar, fik jo ikke så god en behandling, heller ikke fra centrum-demokraternes side. Det var i virkeligheden det første forslag til at fremme beskæftigelsen, for var det blevet gennemført på det tidspunkt, så havde meget set anderledes ud, og så havde vi ikke haft så stor en arbejdsløshed, som vi har i dag.

Det er vel heller ikke undgået dette tings opmærksomhed, at kommunisterne har foreslået at ophæve momsens på boligbyggeri. Selv om man af en anden ordfører godt kunne få indtryk af, at det var retsforbundet, så var det altså kommunisterne, og det ville i meget høj grad også fremme beskæftigelsen.

Endvidere har vi foreslået investeringslofterne for kommunerne ophævet, statsfinansiering af boligbyggeri og mange, mange andre ting. Når man nu endelig har fået et forslag her, der skattemæssigt i enhver henseende er urimeligt, så kan man ikke tillade sig at desavouere, hvad andre har fremsat af forslag om beskæftigelsesmæssige foranstaltninger.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg er allerede blevet mødt, om ikke herfra, så i alt fald andetstedsfra, med bemærkninger om, at vi har meget at lære med hensyn til at indgå forlig. Dertil skal jeg klart sige, at når vi har indgået et forlig, så er det lige så klart, at vi overholder forli-

get fra først til sidst. Hvis det er sådan, at gammelpartierne — hvis jeg må kalde dem sådan — mener, at de har eneret på at forstå, hvorledes et forlig skal indgås, så siger jeg, at de hellere må kigge lidt tilbage i historien og se, hvor godt de i alt fald har virket de sidste 10 år.

Når man så fra socialdemokratisk side mener, at deres forslag om beskæftigelsesfremmende foranstaltninger var udmærkede, så ved man vel også lige så godt derfra, at når man sætter offentligt arbejde i gang, institutioner osv., så er der en personalekrævende foranstaltning ved siden af. Jo flere institutioner man opretter, jo flere mennesker flytter man over i den offentlige sektor. Jeg gad vide, om det er det, vi har brug for i øjeblikket. Vi har brug for at få folk i arbejde i vores produktion, ikke i offentlige institutioner.

Som sagt løber vi ikke fra liget, fra forliget (*Munterhed*). Ja, undskyld, jeg håber ikke, at boligforliget bliver til et lig, som en anden vist var ved at sige. Vi skal overholde det, men jeg opfordrede, og det sagde jeg også i mit tidligere indlæg, kun forligspartierne til at tage handsken op og forsøge at arbejde videre, som de virkelig forsøgte at arbejde i sommer, i stedet for at sige, at nu er der nogle her, som måske er gået over stregen, og så skal de karnøfles. Det kan da godt være, at man finder frem til, at centrum-demokraterne måske ikke skulle have fremlagt det på den måde. Men derfra og til at sige, at så vil man overhovedet ikke høre noget om dette forslag, er dog et stykke. Ja men når forslaget vitterlig er beskæftigelsesfremmende, hvorfor kan man så ikke være med til at sige: ja vel, vi finder fremgangsmåden forkert, vi finder det urigtigt, at det skal fremlægges i udvalget, men vi partier, som var med til forliget, vil gerne tage det op og drøfte, om der er en mulighed for at gå den vej.

Også jeg vil afvise forslaget i udvalget, fordi jeg mener, at vi med boligforliget ikke kan behandle det i udvalget, men jeg mener, at de partier, som kunne frembringe boligforliget, også må kunne frembringe et nyt forlig, som i sig har noget væsentligt i den alvorlige situation, vi står i i øjeblikket. Jeg kan altså ikke se, at der skulle være noget odiont i at begå, nå ja, lad mig sige til centrum-demokraterne, en lille fejl. Hvorfor

[Arne Bjerregaard.]
skal vi andre så stille os op som de seriøse, der ved, hvordan proceduren skal være fra først til sidst?

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Erhard Jakobsen) (CD):

Jeg ville blot forhindre, at det skal blive hængende i luften, at boligforliget forhindrer, at dette kan behandles i et udvalg. Det er da vist helt udelukket.

Det står naturligvis hvert enkelt partis repræsentant frit for at sige: jeg gider ikke beskæftige mig med det, jeg gider ikke tage stilling til nogen af de saglige ting i forslaget. Men det kan ikke være med henvisning til, at boligforliget forpligter til at indtage en sådan stilling. Ethvert forslag skal have en saglig behandling i udvalget, og den omstændighed, at det handler om beskæftigelse, skulle ikke ligefrem opfordre til at give det en usaglig behandling i et udvalg.

I øvrigt takker jeg da for den venlige måde, centrum-demokraterne blev imødekommet på fra kristeligt folkepartis side. Det var ikke en argumentation mod kristeligt folkepartis synspunkter, men alene for, at det ikke bliver hængende i luften, at man ikke kan behandle en ting, fordi nogle partier i et boligforlig er blevet enige om noget.

Mølgaard (DR):

Jeg skal medgive hr. Lindholt, at det ikke er det værste vrøvl, jeg har hørt fra hans side, det, han var oppe og sige om, at det her faktisk var det første forslag til forbedring af beskæftigelsessituationen, vi overhovedet har haft til behandling. Men, som hr. Kaj Hansen allerede har gjort opmærksom på det, så har der her på bordet i folketinget før foreligget et forslag om at fjerne momsrefusionen.

Hr. Kaj Hansen og jeg skal bestemt ikke komme op at toppes om ophavsretten. Jeg

erkender blankt, at det forslag, der har ligget her på folketingets bord til forhandling her i salen, er fremsat af DKP. Vi støttede det naturligvis. Vi er fuldstændig ligeglade med, hvor et forslag kommer fra, og vi kunne ikke drømme om andet end at støtte et fornuftigt forslag, også når det kommer fra DKP. Vi har på et tidligere tidspunkt i folketingets politisk-økonomiske udvalg og i arbejdsmarkedsudvalget fremlagt et forslag af samme indhold. Derfor tillod jeg mig den frihed at referere til retsforbundets forslag, men det er helt rigtigt, at det, der har ligget i salen her, var fremsat fra DKPs side.

Nu vel, jeg skal også til hr. Lindholt gøre opmærksom på, at ud over det forslag om bygge- og anlægsstoppet, som hr. Kaj Hansen var inde på før, og som også har været til behandling her, så skal jeg også lige fremdrage, at septemberforliget faktisk også rummede nogle beskæftigelsesafsnit, der ikke var uden virkning. Selv om beskæftigelsessituationen har fortsat i en katastrofal retning, så var det nok gået værre endnu, om der ikke havde været et beskæftigelsesafsnit flettet ind i septemberforliget.

Så til hr. Erhard Jakobsen, der gør opmærksom på, at dette forslag på ingen måde er et forslag, der er motiveret i parcelvenlighed. I den henseende vil jeg godt bemærke, at hvis det kun er beskæftigelsesfremme, man generelt betragter er ude på, så forstår jeg virkelig ikke, hvorfor dette forslag kun tilsigter foranstaltninger på ejerboligområdet. For så var det da meget mere rationelt og rimeligt at foreslå et tilskud til dækning af 10, 15, 20 eller 50 pct. af vedligeholdelses- og forbedringsomkostninger efter dokumentation i enhver form for boliger, hvad enten det var ejerboliger eller lejeboliger. Det var meget mere administrerbart, og vi røg da fuldstændig uden om det problem, at man ramte skævt, sådan at den med den store indkomst fik det billige forbedringsarbejde gennemført og den med den ringe indkomst næsten ville få lov til at betale regningen selv.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg takker hr. Erhard Jakobsen for tilrettevisningen. Han har jo været i tinget i mange år, og min sprogbrug var måske ikke sådan, jeg havde nær sagt udvalgsmindet, eller hvad det nu hedder. Jeg mente selvfølgelig ikke, at jeg eller nogen anden kan afvise, at det kommer i udvalg. Jeg siger bare, at vi som forligsparti finder det rimeligt og ønsker at afvise vores behandling af det i udvalget, fordi vi mener, det var mere hensigtsmæssigt, om centrum-demokraterne ville optage kontakt med forligspartierne og prøve på, om vi nok en gang kunne lave et forlig til gavn for en stor del af befolkningen.

Birgit Busk (U):

Jeg glemte at sige, at de medlemmer af tinget, der nu er i gang for at få stoppet de såkaldte måneskinsarbejder, her har en oplagt chance til at få udført arbejdet i fuldt dagslys.

Lindholt (FP):

Det er jo rigtigt, at man bliver lidt sløvet af at være herinde i folketinget. Men jeg havde dog godt nok ikke troet, at det var forbigået nogle af medlemmernes opmærksomhed, at vi faktisk var kommet ind i en ny samling.

Jeg mener ikke, at der i den forløbne tid i den nye samling er fremsat nogen forslag, der har haft nogen som helst gunstig indflydelse på eller bekæmpet arbejdsløsheden. Jeg mener kun, at der har været dette forslag. Alle er så godt som enige herom, men alligevel vil man gå imod det.

Til ordføreren for retsforbundet vil jeg sige, at jeg ikke ved af, at man fra retsforbundets side har fremsat noget vrøvl. Jeg ved i det hele taget ikke af, at der fra retsforbundets side er fremsat noget som helst, som har haft nogen som helst interesse for dette ting. Ja, man kan selvfølgelig diskutere den fulde grundskyld én gang til, det kan vi gøre ude i forsamlingshuset, men der er ingen grund til at bruge tingets tid, eller befolkningens i øvrigt, på det.

Poul Boeg (CD):

I anledning af hr. Mølgaards sidste ind-

læg, hvor han på ny kom ind på spørgsmålet om dette med at medtage lejerlejligheder, kan jeg faktisk ikke lade være med at udtrykke en vis undren over, at dette nu kommer op igen, efter at der dels er gjort rede for det her fra talerstolen, dels og navnlig at det jo står helt klart og tydeligt i centrum-demokraternes bemærkninger til lovforslaget. Specielt når bemærkningerne er gjort så kortfattede, som de er gjort her, var det vel rimeligt at forvente, at ordførerne læste dem igennem. Men jeg skal til benefice for hr. Mølgaard citere de sidste 3-4 linjer af disse bemærkninger, der står nemlig følgende:

„Under udvalgsbehandlingen bør det undersøges, om der er tekniske muligheder for at udvide lovforslagets bestemmelser til at omfatte ejerlejligheder og almindelige lejligheder i etagebyggeri.“

Jeg har lidt svært ved at forstå, hvordan man kan betvivle centrum-demokraternes politiske vilje til også at medtage almindelige lejligheder i denne sammenhæng. Der er jo udtrykkelig henvist til, at man skal undersøge de tekniske muligheder, der er, på baggrund af de forskelle, der allerede findes i lovgivningen. Jeg henviser eksempelvis til den ændring af ligningsloven, der blev vedtaget her den 14. juni i år, § 15 F., stk. 6, om ejerlejligheder, hvor der jo gælder andre regler. For så vidt angår lejerlejligheder, kommer vi jo bl. a. ind på den problematik, som også andre har været inde på, om, hvorvidt der i så fald skal være tale om et fragdrag for lejeren eller for ejeren, om det er en investering, eller om det er ren vedligeholdelse. Det er problemer af denne art, vi sigter til, når vi taler om tekniske problemer.

Derfor har vi fundet, at det var fair og rimeligt, at vi indskrænkede os til at angive ideen og angive, at vores vilje er til stede. Vi mener, at disse ting er for komplicerede til at egne sig til en generaldebat her under første behandling.

Må jeg dernæst tilføje, at det i øvrigt også kan undre lidt, når så mange partier erklærer sig som modstandere af dette forslag, at de går så overordentlig meget ind i denne problematik. Det synes jo lidt, som om man leder efter et argument for et standpunkt, man på forhånd har bestemt sig for, for hvis man under alle omstændigheder er imod for-

[Poul Boeg.]

slaget, så har den problematik jo ingen interesse.

Poul Westergaard (DR):

Jeg går herop, fordi jeg egentlig gerne vil spørge hr. Højland, hvad han bilder sig ind. Han står op her og beskylder de partier, der ikke uden videre vil sluge centrum-demokraternes syge forslag råt, for at føre politik på vrangen, for at spille sure over, at de ikke selv har fået den geniale idé, som efter hr. Højlands tankegang skulle være rummet i dette forslag. Han beskylder os for ikke i øvrigt at mene noget med de bekymringer, som vi ved mange lejligheder har givet udtryk for over beskæftigelsessituationen, ikke mene noget med de forslag, som vi er kommet med ved mange forskellige lejligheder. Jeg synes, det er temmelig groft, hr. Højland.

Formentlig er det for meget forlangt, at centrum-demokraternes hr. Højland og hr. Erhard Jakobsen skulle kunne forstå, at vi måske er nogle i denne sal, der føler afsky for dette partis evindelige forsøg på at tildele en ganske bestemt befolkningsgruppe, karakteriseret ved sin boligform, en befolkningsgruppe, der i øvrigt som helhed hører til den mest begunstigede i dette samfund, yderligere særfordele på den øvrige befolknings bekostning. Forstår man ikke, at vi er nogle, der simpelt hen føler det groft krænkende for de almindelige lighedsgrundsætninger, som vi normalt bygger vores politik på herinde? Forstår man ikke, at vi føler, at det er en politik, som ikke bliver mindre forsvarlig, mindre tilladelig, af, at man nu, efter min mening i hvert fald, groft misbruger den alvorlige beskæftigelsesmæssige situation til at forfølge disse politiske særinteresseformål?

Jeg håber, jeg har udtrykt mig så klart, at også hr. Højland kan forstå det. Hvis man læser den lovtæst, som ligger her, så er det klart, at den går på den befolkningsgruppe, som ejer en- og tofamiliehuse i dette land.

(Kort bemærkning):

Mølgaard (DR):

Jeg skal til hr. Poul Boeg bemærke, at jeg aldeles ikke har overset, at man er klar over

i slutningen af bemærkningerne, at der egentlig er en vis humle begravet omkring ejerlejligheder og omkring almindelige lejligheder i etagebyggeri. Specielt i almindelige lejligheder i etagebyggeri er man klar over, at der er en humle, og derfor gør man opmærksom på, at man bestemte gerne vil have undersøgt, om der er tekniske muligheder. Men da man vælger skattevejen fremfor at vælge den af mig skitserede vej med en direkte refusion af håndværkerudgifterne, så har man valgt sig en vej, hvor det er overordentlig usandsynligt, at der er teknisk færbare veje.

Dette valg af vej i lovforslagets tekst har jeg egentlig troet var centrum-demokraternes valg, og derfor var det det, jeg kommenterede, mens jeg var heroppe, og ikke så meget en lille fin bemærkning i slutningen om, at der er noget, vi skal se på under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Poul Boeg (CD):

Jeg kan berolige hr. Poul Westergaard med, at der er ingen i centrum-demokraternes gruppe, der har været det mindste i tvivl om, hvad hr. Poul Westergaard mente. Jeg vil også gerne sige, at det kan jo ikke undre, når man fra centrum-demokraternes gruppes side begynder at tale om politik på vrangen, når man bliver udsat for den grove nedvurdering af andre partiers motiver, som hr. Poul Westergaard tillod sig her fra talerstolen. Jeg noterede mig, at hr. Poul Westergaard talte om, at centrum-demokraterne gjorde sig skyldig i et groft misbrug af beskæftigelsessituationen for at fremme deres egne partiinteresser. Det er ikke det, vi gør, hr. Poul Westergaard.

Så blev det endvidere i hr. Poul Westergaards sidste indlæg sagt, at der her var tale om en gruppe, som var den bedst stillede i befolkningen. Jeg vil gerne gøre hr. Poul Westergaard opmærksom på, at dette er et postulat, han udslynger her fra talerstolen, som han ikke har godtgjort eller bevist, og som jeg ikke mener er i overensstemmelse med de faktiske kendsgerninger.

Dernæst blev der talt om dette med sigtet med forslaget. Ja, dertil kan jeg kun sige, at når man vil misforstå, så kan man selvfølgelig altid misforstå, og det synes at være det, retsforbundet navnlig gerne vil i denne sag.

(Kort bemærkning).

Poul Westergaard (DR):

Jeg er ikke så sikker på, at hr. Poul Boeg har ret i, at centrum-demokraterne har forstået, hvad jeg har sagt. I hvert fald citerede hr. Poul Boeg mig forkert. Jeg har ikke påstået, at centrum-demokraterne forsøgte at forfølge egne partipolitiske interesser. Det, jeg sagde, var, at de med dette forslag forfulgte deres politiske særinteresseformål, og det er noget andet. Det står jeg ved, og jeg synes ikke, det er vanskeligt at dokumentere, at det ligger i selve forslaget.

(Kort bemærkning).

Lindholt (FP):

Retsforbundet har bragt det gådefulde ind i tinget. Hvordan kan det være at forfølge særinteresser, hvis alle i dette land, ejere og lejere, ville kunne få den skattefordel, der lå i, at man kunne fradrage vedligeholdelsesarbejder på sin skattebillet? Det forstod jeg ikke.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om begrænsning af organisationers rettigheder over for erhvervsudøvere [af Jens Møller m. fl.].

(Lovforslag nr. 58. Fremsat 25/10 74).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Arbejdsministeren (Johan Philipsen):

Dette forslag til lov om begrænsning af organisationers rettigheder over for erhvervsudøvere, der er fremsat af medlemmer af kristeligt folkeparti, angår organisationer og foreninger, hvortil medlemskab er af afgø-

rende betydning for at opnå en beskæftigelse, beklæde en stilling eller på anden måde udøve et erhverv.

Efter forslaget skal det ikke igennem indgåelse af kollektive overenskomster kunne pålægges den enkelte erhvervsudøver at være medlem af de af forslaget omfattede organisationer og foreninger, dersom disse har tilknytning til bestemte politiske partier, eller hvis de yder tilskud til politiske partier eller deres presse.

Forslaget tangerer det forslag til lov om regler for organisationers og foreningers bidrag til politisk virksomhed, som blev fremsat i folketinget i maj i år af medlemmer af retsforbundet. Retsforbundets formål med dette lovforslag var at sikre den enkelte ret til erhverv uden dermed i kraft af et reelt obligatorisk medlemskab af en faglig organisation eller erhvervs sammenslutning at skulle være forpligtet til at yde økonomiske bidrag til et politisk formål, som den enkelte ikke ønsker at støtte. Med henblik herpå var der i lovforslaget indeholdt en bestemmelse om, at bidrag, som en interesseorganisation måtte yde til politiske formål, skulle udskilles i en særlig fond, hvortil bidrag kun kunne ydes frivilligt af det enkelte medlem.

Mens det lovforslag, vi behandlede i foråret, og som vi fra regeringens side må nære sympati for, således angik interesseorganisationernes støtte til et politisk arbejde gennem betaling af det faglige kontingent, går det nu foreliggende forslag videre. Det har navnlig det videregående formål at sikre, at det ikke igennem indgåelse af kollektive overenskomster pålægges den enkelte erhvervsudøver at være medlem af faglige organisationer, der forfølger politiske formål. De kollektive overenskomster, der her kan komme på tale, er sådanne overenskomster, hvori indgår de såkaldte eksklusivaftaler, der går ud på, at arbejdsgiveren kun må beskæftige arbejdere, der er medlem af den fagforening, som har indgået aftalen, eller at arbejdsgiveren fortrinsvis skal beskæftige sådanne arbejdere.

Aftaler af denne karakter, der ikke kan indgås inden for hovedorganisationernes område, er en del af det arbejdsretlige system, der her i landet hovedsagelig er opbygget på grundlag af arbejdsmarkedets organisationer.